

UNIVERSITAS INDONESIA

JUDUL

PROPOSAL PENELITIAN

NAMA PENELITI UTAMA

NIP/NUP/NPM

FAKULTAS
PROGRAM STUDI
DEPOK/ JAKARTA
BULAN TAHUN

HALAMAN PENGESAHAN

Judul Penelitian : _____

Peneliti Utama

a. Nama Lengkap : _____

b. NIP/NUP/NPM : _____

c. Lab Riset Fasilkom : _____

d. Program Studi : _____

e. Alamat e-mail : _____

f. Nomor HP : _____

Peneliti Anggota

a. Nama Lengkap : _____

b. Alamat e-mail : _____

c. Nomor HP : _____

d. Afiliasi : _____

Peneliti Anggota

a. Nama Lengkap : _____

b. Alamat e-mail : _____

c. Nomor HP : _____

d. Afiliasi : _____

Depok, _____ 2026

Peneliti Utama

(Nama lengkap & gelar)

NIP/NUP/NPM

HALAMAN PERNYATAAN

Yang bertanda tangan di bawah ini:

Nama :

NIP/NUP :

Program Studi/Fakultas :

dengan ini menyatakan sejujurnya bahwa usulan proposal saya dengan judul: _____

yang diajukan bersifat original dan semua sumber baik yang dikutip maupun dirujuk telah saya nyatakan dengan benar. Saya bersedia mengikuti seluruh tahapan dan melaporkan hasil sesuai target luaran.

Apabila di kemudian hari ditemukan pelanggaran terhadap pernyataan ini, saya bersedia menerima sanksi sesuai ketentuan yang berlaku.

Demikian pernyataan ini dibuat dengan sesungguhnya dan dengan sebenar-benarnya tanpa adanya unsur paksaan dari siapapun.

Yang membuat pernyataan,

Depok,2026

Peneliti Utama

(Nama lengkap & gelar)

NIP/NUP/NPM

HALAMAN PERNYATAAN PENGGUNAAN KECERDASAN ARTIFISIAL

**Saya menyatakan bahwa dalam penyusunan Proposal ini, saya tidak
menggunakan teknologi Kecerdasan Buatan dalam bentuk apa pun.**

atau

**Saya menyatakan bahwa dalam penyusunan Proposal ini, saya menggunakan
teknologi Kecerdasan Buatan dengan platform _____ untuk tujuan
_____ (misal pemeriksaan dan perbaikan tata bahasa) dan _____
dan saya bertanggung jawab penuh atas keakuratan, orisinalitas, dan
integritas seluruh isi Proposal ini.**

Nama Peneliti Utama :

NIP/NUP/NPM :

Tanda Tangan :

Tanggal :

ABSTRAK

Nama :

Program Studi :

Judul :

Perpustakaan Universitas Indonesia menyimpan lebih dari 10.000 naskah kuno beraksara China tradisional yang memiliki nilai historis tinggi, namun hingga kini belum dikelola dengan optimal. Kendala utama terletak pada keterbatasan sumber daya pustakawan yang tidak menguasai bahasa dan aksara tersebut. Penelitian ini bertujuan untuk mengidentifikasi potensi penerapan teknologi kecerdasan buatan (AI) dalam mendukung pengolahan naskah kuno, mulai dari tahap alih media hingga penyajian data dalam katalog daring (OPAC). Metodologi yang digunakan adalah observasi partisipan, di mana peneliti berperan aktif dalam keseluruhan proses pengolahan naskah. Proses dimulai dengan digitalisasi naskah menggunakan mesin pemindai non-destruktif agar tidak merusak fisik koleksi. Selanjutnya, transkripsi dilakukan menggunakan teknologi OCR pada Google Lens untuk mengubah aksara China tradisional menjadi teks digital. Tahap berikutnya adalah penerjemahan teks dengan bantuan aplikasi penerjemah daring, termasuk ChatGPT, yang mampu menghasilkan terjemahan berkualitas tinggi meskipun masih menghadapi keterbatasan pada idiom dan istilah khusus bernuansa budaya. Setelah teks dapat dipahami, pustakawan menyusun deskripsi bibliografis, metadata berformat MARC, serta abstrak untuk melengkapi pengkatalogan. Hasil penelitian menunjukkan bahwa pemanfaatan teknologi AI secara signifikan mempermudah proses transkripsi, penerjemahan, dan penyusunan metadata, sehingga mempercepat pengolahan koleksi yang sebelumnya sulit dilakukan. Diskusi menekankan bahwa meskipun AI telah menunjukkan kinerja baik dalam mengenali dan mengolah aksara China tradisional, keterlibatan ahli bahasa dan budaya tetap penting untuk menjaga akurasi terjemahan. Dengan demikian, penelitian ini menyimpulkan bahwa AI berpotensi besar menjadi solusi inovatif dalam pengelolaan naskah kuno, sekaligus membuka akses yang lebih luas bagi pemustaka melalui OPAC.

Kata kunci: kecerdasan buatan, naskah kuno, aksara China tradisional, transkripsi, penerjemahan, pengolahan koleksi.

ABSTRACT

Name :
Study Program:
Title :

The University of Indonesia Library holds more than 10,000 ancient manuscripts written in traditional Chinese characters, which are of high historical value but remain underutilized due to the limited language expertise of librarians. This study aims to explore the potential application of Artificial Intelligence (AI) technology in processing these manuscripts, covering stages from digitization to their integration into the Online Public Access Catalog (OPAC). The research employed a participant observation method, in which the researcher was actively involved in every stage of manuscript processing. The process began with non-destructive digitization using a book scanner to preserve the physical condition of the manuscripts. Transcription was then conducted using Optical Character Recognition (OCR) technology in Google Lens, which successfully converted traditional Chinese characters into digital text. Subsequently, translation was carried out with the assistance of online translation tools, including ChatGPT, which provided high-quality results despite certain limitations in handling idiomatic expressions and culturally specific terms. Once the texts became accessible, librarians were able to create bibliographic descriptions, MARC-formatted metadata, and abstracts to support cataloging activities. The findings indicate that AI significantly facilitates transcription, translation, and metadata generation, thus accelerating the processing of manuscripts that were previously difficult to manage. The discussion highlights that while AI performs well in recognizing and processing traditional Chinese characters, the involvement of language and cultural experts remains essential to ensure translation accuracy. In conclusion, this study demonstrates that AI holds great potential as an innovative solution for managing ancient manuscripts, enabling wider accessibility for users through OPAC.

Keywords: artificial intelligence, ancient manuscripts, traditional Chinese characters, transcription, translation, collection processing.

DAFTAR ISI

HALAMAN PERNYATAAN ORISINALITAS.....	ii
HALAMAN PENGESAHAN.....	iii
SURAT PERNYATAAN.....	iv
KATA PENGANTAR.....	v
HALAMAN PERNYATAAN PERSETUJUAN PUBLIKASI.....	vi
ABSTRAK.....	vii
ABSTRACT.....	viii
DAFTAR ISI.....	ix
DAFTAR TABEL.....	xii
DAFTAR GAMBAR.....	xiii
DAFTAR LAMPIRAN.....	xiv
BAB 1 PENDAHULUAN.....	1
1.1 Latar Belakang.....	1
1.2 Rumusan Masalah.....	1
1.3 Hipotesis.....	1
1.4 Tujuan Penelitian.....	2
1.4.1 Tujuan Umum	2
1.4.2 Tujuan Khusus	2
1.5 Manfaat Penelitian.....	3
1.5.1 Bagi Institusi	3
1.5.2 Bagi Peneliti	3
1.5.3 Bagi Dunia Pendidikan	3
1.6 Ruang Lingkup Penelitian.....	4
BAB 2 TINJAUAN LITERATUR.....	5
2.1 Subbab.....	5
2.2 Subbab.....	5

2.2.1	Sub Subbab	5
2.2.2	Sub Subbab 2	5
2.3	Subbab 3.....	6
2.4	Subbab 4.....	6
2.4.1	Sub Subbab	6
2.4.2	Sub Subbab 4	7
2.5	Subbab.....	7
2.6	Subbab.....	7
2.7	Kerangka Teori.....	7
BAB 3	METODOLOGI PENELITIAN.....	9
3.1	Desain Penelitian.....	9
3.2	Lokasi dan Waktu Penelitian.....	9
3.3	Populasi dan Sampel.....	10
3.3.1	Populasi	10
3.3.2	Sampel	10
3.4	Besar Sampel.....	10
3.5	Kerangka Konsep.....	11
3.6	Variabel Penelitian dan Definisi Operasional.....	11
3.7	Teknik Pengumpulan Data.....	13
3.7.1	Jenis Data	13
3.7.1.1	Data A.....	13
3.7.1.2	Data B.....	13
3.7.2	Cara Pengumpulan Data	14
3.8	Pengolahan Data.....	14
3.9	Analisis Data.....	14
3.9.1	Analisis Univariat	14
3.9.2	Analisis Bivariat	15
3.9.3	Analisis Multivariat	15
BAB 4	HASIL PENELITIAN DAN PEMBAHASAN.....	16
4.1	Subbab.....	16

4.2	Subbab.....	16
4.3	Analisis Satu.....	16
4.4	Analisis Dua.....	17
4.5	Analisis tiga.....	17
BAB 5	KESIMPULAN DAN SARAN.....	19
5.1	Kesimpulan.....	19
5.2	Saran.....	19
	DAFTAR PUSTAKA.....	20

DAFTAR TABEL

Tabel 4.1 Tabel Kuisisioner	16
Tabel 4.2 Analisis Univariat	17
Tabel 4.3 Analisis Bivariat	17
Tabel 4.4 Analais Multivariat	17

DAFTAR GAMBAR

Gambar 2.1 Skema Tinjauan Teori	8
Gambar 3.1 Desain Penelitian	9

DAFTAR LAMPIRAN

Lampiran 1 surat izin penelitian	21
Lampiran 2 kuisisioner	22
Lampiran 3 data spss	23

BAB 1 PENDAHULUAN

1.1 Latar Belakang

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.2 Rumusan Masalah

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.3 Tujuan Penelitian

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.3.1 Tujuan Umum

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.3.2 Tujuan Khusus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.4 Manfaat Penelitian

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.4.1 Bagi Institusi

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum

1.4.2 Bagi Peneliti

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum

1.4.3 Bagi Dunia Pendidikan

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur

sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum

1.5 Ruang Lingkup Penelitian

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

BAB 2

TINJAUAN LITERATUR

2.1 Subbab

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.2 Subbab

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.2.1 Sub Subbab

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.2.2 Sub Subbab 2

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea

commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.3 Subbab 3

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.4 Subbab 4

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.4.1 Sub Subbab

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.4.2 Sub Subbab 4

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.5 Subbab

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

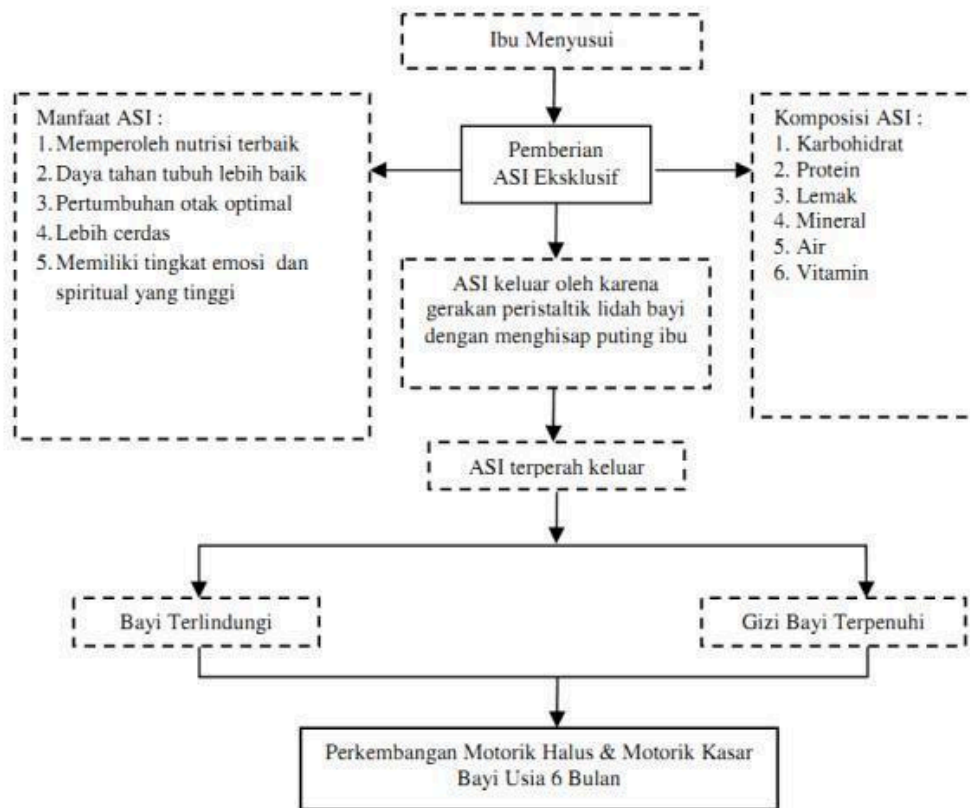
2.6 Subbab

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

2.7 Kerangka Teori

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur

sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

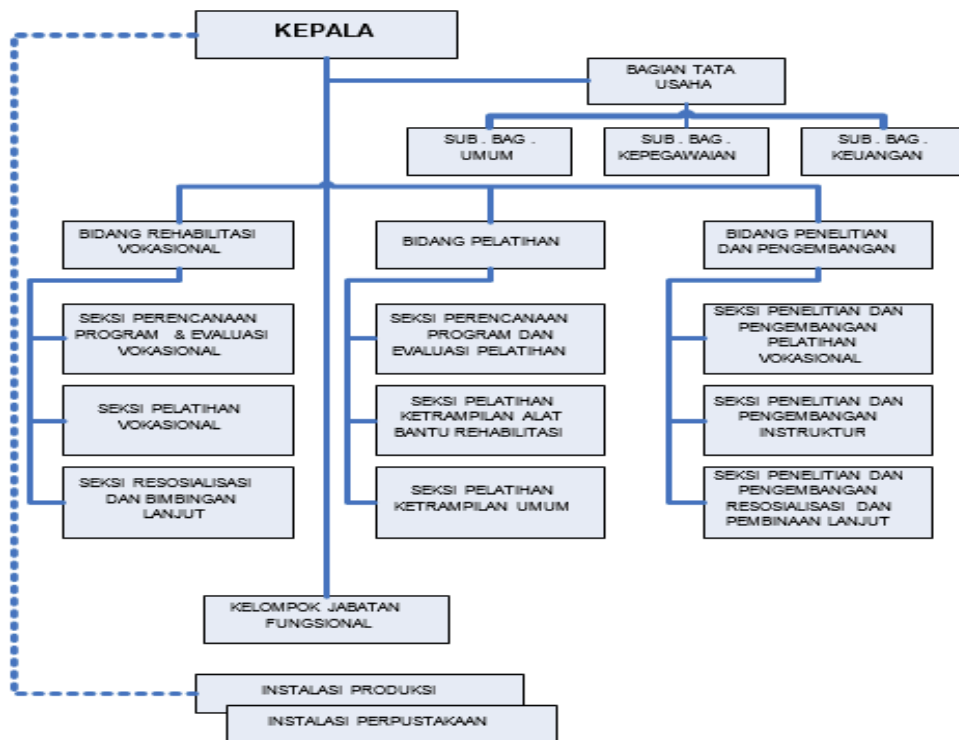
Gambar 2.1 Skema Tinjauan Teori

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occa

BAB 3 METODOLOGI PENELITIAN

3.1 Desain Penelitian

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Gambar 3.1 Desain Penelitian

3.2 Lokasi dan Waktu Penelitian

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum

dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.3 Populasi dan Sampel

3.3.1 Populasi

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.3.2 Sampel

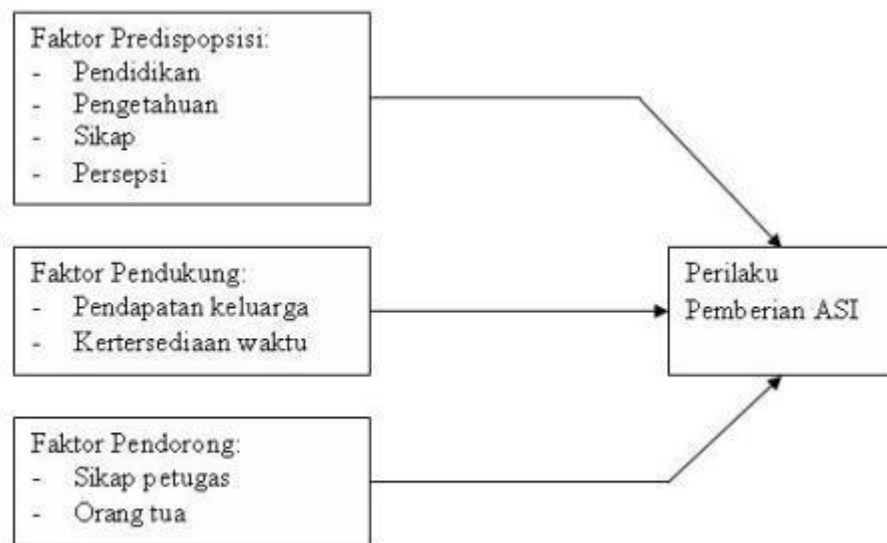
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.4 Besar Sampel

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.5 Kerangka Konsep

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Gambar 3.2 Kerangka Konsep

3.6 Variabel Penelitian dan Definisi Operasional

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum

dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.7 Teknik Pengumpulan Data

3.7.1 Jenis Data

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.7.1.1 Data A

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.7.1.2 Data B

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.7.2 Cara Pengumpulan Data

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.8 Pengolahan Data

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.9 Analisis Data

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.9.1 Analisis Univariat

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur

sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.9.2 Analisis Bivariat

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

3.9.3 Analisis Multivariat

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

DAFTAR PUSTAKA

- Amin, F. (2011). Preservasi Naskah Klasik. *Journal Of Islamic Studies*, 1. <https://jurnaliainpontianak.or.id/index.php/khatulistiwa/article/view/184/145>
- Bahdanau, D., Cho, K., & Bengio, Y. (2016). *Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate* (arXiv:1409.0473). arXiv. <http://arxiv.org/abs/1409.0473>
- Bird, A. (2024). *Is Metadata the Key to Unlocking the Value of our Data?* | LinkedIn. <https://www.linkedin.com/pulse/metadata-key-unlocking-value-our-data-adam-bird-et9kc/>
- Dachliyani, L. (2014). *Pengkatalogan Diskriptif: Bahan Ajar Teknis Pengelola Perpustakaan*. Perpustakaan Nasional Republik Indonesia.
- Habash, F. (2023, September 11). *How AI Is Changing the Translation Service Industry in 2024*. Localization Services by BLEND. <https://www.getblend.com/blog/artificial-intelligence-changing-the-translation-services-industry/>
- Kirsten, M., & Rachel, M. (2020, December 9). *Handwriting, context and archival transcription*. Unique and Distinctive. <https://specialcollections.ul.ie/research-diaries-transcription/>
- Lewis, D. (2016). *How Experts Are Digitizing Ancient Manuscripts*. Smithsonian Magazine. <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/how-experts-are-digitizing-ancient-manuscripts-180960685/>
- NEURODATA. (2023). *How Artificial Intelligence Gives OCR a Boost* | LinkedIn. <https://www.linkedin.com/pulse/how-artificial-intelligence-gives-ocr-boost-neurodata/>
- Republik Indonesia. (2007). *Undang-Undang Republik Indonesia Nomor 43 Tahun 2007 tentang Perpustakaan*. <https://peraturan.bpk.go.id/Home/Details/39889/uu-no-43-tahun-2007>
- Sinhuja, M., Padubidri, C. G., Jayachandra, G. S., Teja, M. C., & Kumar, G. S. P. (2024). Extraction of Text from Images Using Deep Learning. *Procedia Computer Science*, 235, 789–798. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2024.04.075>
- Wakhid, A. (2020). *Point Kebijakan Pusat Preservasi dan Pelestarian Bahan Pustaka*. <https://preservasi.perpusnas.go.id/artikel/167/poin-kebijakan-pusat-preservasi-dalam-pelestarian-bp>

- Weatherall, C. (2023). *Library: Archival Skills: Transcription*.
<https://libguides.hull.ac.uk/archival-skills/transcription>
- Xu, J. (2023). The Chinese-English Translation of Four-character Pattern from the Perspective of Functional Equivalence Theory. *Communications in Humanities Research*, 3(1), 723–728.
<https://doi.org/10.54254/2753-7064/3/20220595>

Lampiran 1 surat izin penelitian

Lampiran 2 kuisisioner

Lampiran 3 data spss